

מנחם פניאס: מעשה בנסים

נסים היה אחד שנואש מנסים מפני שהם מיאנו להתרחש, וסבל מאד. אם אתה רואה אדם רעב לפת לבוש בלזאים בפנינת הרחוב אל תרחם עליו יותר משאתה מסוגל לרחם על נסים, שהשתדל להתהדר בלבושו ולהסתובב במקומות המרכזיים כשהוא רעב לאהבה. משהיה נסים נואש מבתי־הקפה ועייף מהצצות בכל הבחורות המטורזנות שבעיר היה מתישב על ספסל (במקום מרכזי) ובוהה אל נוכח הנורות הרצות בשלט־פרסומת או בעקביהם של האנשים שחלפו לידו, כי הוא היה ביש־מזל וכשאדם הוא ביש־מזל הוא מרגיש כמו כלב עזוב ולבחורות היפות יש חוש־ריח מיוחד להכיר את הטיפוסים האלה והן נמנעות—שלא במודע, אולי—מלהעיף בהם מבט, ואז האדם (נסים, במקרה זה) מתחיל לרחם על עצמו, וזה הגרוע ביותר מפני שאז כבודו־העצמי על כף־המאזניים ומוזה צומחות צרות, ונסים יודע. "חיפה זו העיר הכי זיפתית בעולם", חשב לעצמו. "בחיפה הבחורות מרימות את האף, ואני לא איכפת לי מהן. שתלכנה לעזאזל. אני אתפוס לי אחת ולא יהיה איכפת לי כבר מאף אחת". והוא החל לדמיין את הדרך הטובה ביותר לנקוט בהן. "אני אסע לאמריקה ואחזור עם מכונית ותתיכה גויה וכל הפנות הישראליות ישקו לי...". היה לנסים בן־דוד באמריקה שבזמנו כתב לו כמה מכתבים משגעים על הארץ ההיא. עכשיו בן־הדוד הוא חצי־מיליונר. בפעם האחרונה שביקר בארץ אפילו לא טרח לראות את נסים, אבל נסים היה מוכן למחול על כבודו ולנסוע אליו. נסים מדד את חולצתו הוורודה בעלת הכותפות, את מכנסיו ההדוקים המרובבים קווקווים דקים, אפרפרים מבריקים על רקע לבן, נגע בחגורתו הרחבה המצועצעת והעיף מבט בקצות נעליו השחורות שנתאבקו—הכל היה לפי צו־האופנה, אפילו רעמתו השחורה המקורזלת, שהטיפול האחרון שניתן לה במספרה עלה לו בעשרים לירות (שמונה־עשרה לפי המחיר ושתים טיפ). הפריעו לו פניו הלא־סימטריים, שפתו העליונה המשוכה בצדה כלפי מעלה, שנסכה על פניו ארשת של מרירות תמידית, וחטמו הגדול המעוקל. (לא, הוא לא קרא את סיראנו־דה־ברז'ראק אבל הרגיש אפילו יותר גרוע, מפני שפרט לחשבונות פשוטים שעשה במשרד לא ידע לחבר שום דבר).

הוא ישב והגה בדברים שונים מפני שבדרך־הטבע אינך יכול לחזור ולהגות שוב ושוב באותו נושא אפילו כשמדובר בבחורות. מחשבתך מפנה אותך לאפיקים אחרים מפני שגם יצרו של אדם עשוי להתעייף מציפיות מעיקות, או שהאדם הוא זה שמתעייף לפעמים מיצרו—דבר המצריך, כנראה, חקירה מדעית, אף כי בסופו של דבר אחת היא. נסים חשב על המנהל שלו וגם על זה שאיננו מצוי בחברה המתאימה שיכולה לאפשר גישה טבעית לבחורות יותר מהשיטה שהיתה נקוטה בידינו—לנעוץ

בהן מבט מכוון או לעמוד לידן כשהן ניצבות לפני חלונות-הראנה. על המנהל חשב נסים דברים אחרים כמו, למשל, זה שהמנהל טעה בחשבון וכמעט שהטעה אותו ואיך שהוא תפס את הטעות. זה גרם לו סיפוק כה רב עד שלולא יצא להתענות ברחובות הסואנים היה מתענג בבית על אותו ענין. "הנה", אמר לו המנהל, "שמונה כפול שש זה ארבעים-ושתיים, נכון?" ונסים ההמום חשב רגע שאולי היה שרוי בטעות מאז סיים את בית-הספר היסודי ולשונו דבקה לחיכו משך רגע ארוך. אחר-כך, בדיבור מתלועזע ונרגש, אמר: "מה פתאום? הרי שמונה כפול שש זה ארבעים-ושמונה", והמנהל הביט בו רגע, שניה אחת, בפנים שראה אותם מחוירים, ואמר: "נכון, שמונה כפול שש זה ארבעים-ושמונה. אז איך הגעת ל...? הן, סליחה. נכון. אתה צודק. תמשיך את זה..." והוא פנה לקדם פניו של פקיד שנכנס למשרד וניפנף בחבילת ניירות.

המנהל היה בן-זוגה גדול ונסים היה בעיניו טיפש מטופש, אבל לא איש כנסים ימחל על כבודו והוא עשה לו צרות כי מזכיר ועד-הפקידים היה במקרה מפר של אביו ודאג שלא יבעטו בו החוצה. אבל זה לא פתר את הבעיה היסודית, שבעיני אותו בן-זוגה המנהל היה נסים רק בחזקת "מקבל-משכורת". "בשביל מה למדתי חצי שנה הנהלת-חשבונות?" היה נסים מטיח בקולו המאנפף כל-אימת שנתבקש לבירור אצל מנהל כות-אדם. "יש לי תעודת-סוג", ושני המנהלים היו גאנחים. לא, לא איש כנסים יוותר. זה ענין של כבוד ושל פרנסה, ונסים לא היה מוכן להיזרק לרחוב. חשש כבד קינן בלבו שעבודה אחרת לא ימצא מפני שאין לו המלצות. "זה בן-זוגה!" היה חוזר ואומר בלבו על המנהל. אין פלא שהיחסים ביניהם התחדדו מאד על אף שערב ראש-השנה טפח לו המנהל על הגב בידידות מופגנת. נסים ידע שזה שקר ואפילו לא חייך.

בבית היתה אמו חשה באומללותו והיתה מדברת בעדו עם כל מפריה וקרוביה לשם שידוך. אביו היה זקן שחי מקיצבת-זיקנה ולא התעניין בשום דבר, אבל נסים לא הסתפק במאמציה של אמו, שלמען האמת חש בהשפלה שבצדם. מכל מקום, לא יכלו אלה להקל על המחנק שבחזהו לפני שנעצמו עיניו מדי לילה בלילו. ואו, בדרך-נס, הבחין במישהי, מישהי שנראתה לו טרף קל בשבתו על ספסל ברחבת בית-הקרנות ברחוב הרצל בחיפה. היא היתה נערה דשנה וצולעת, פיה נראה נוטף דם בגלל אודם כהה, אופנתי, והיא לבשה מכנסיים מתרחבים, הדוקים על אחורים רחבים, ועיניה המעוטרות בריסים מלאכותיים היו יפות וטובות מכל מה שראה. היא דיברה אל לבו, ואולם בצד ההקלה שראה בצליעתה נתקף חשש ברור: אם תסרב לו תהיה הרגשתו רעה מאד מפני שאפילו נערה נכה דחתה אותו מעל פניה, והוא רצה להשאיר לו אופציות פתוחות.

הנערה, מכל-מקום, לא נשאה פניה אליו מפני שלא הביטה לצדדים כאחת שהשלימה עם גורל מר הקשור בנכות. היא פסעה בראש מורכן, מתנדנדת בצליעתה, ונסים ידע שהיא מזומנת לו כאפשרות מתקבלת-על-הדעת. אף גדמה היה לו שהתאהב בה ממבט ראשון. צווארו השקוע בין כתפיו השתרבב החוצה ככל שהתרחקה

מהספסל עליו ישב. "זאת בחורה טובה", חשב לעצמו, בלי לקבוע אם היא טובה כשלעצמה או טובה בשבילו. ואז התרומם לאטו והתקדם עקב בצד אגודל אחריה, מחשב את מלות-הפתיחה שישתמש בהן.

היה ערב-קיץ הומה, וכשקרב אליה מאחור קידם את פניו משב רוח קליל, מבשר-טובות. "היי", אמר לה, "את ממהרת?" לא היה זה אולי משפט-פתיחה טוב בשביל נערה המתקדמת לאטה אגב צליעה. היא אף לא טרחה להרים ראשה אליו. "אם את לא ממהרת, אנחנו יכולים לצאת ביחד", הודיע בקול מאנפף. הנערה הרימה אליו פנים מחייכים וכמעט פרצה בצחוק. "אני יכול להזמין אותך לקפה", אמר לה. היא לא ענתה. נסים כעס. "מה יש לך את? את יכולה לפחות לענות לי". הנערה פרצה בצחוק קל ואחר הרימה אליו עיניים צוחקות, מלגלגות: "אין לי שום דבר נגדך", הופתע לשמוע מפיה, "אבל אני באמת ממהרת". "אז למה את לא עונה כשמדברים אליך?" כעס נסים. הנערה הרצינה. "תראה", אמרה לו, "אני לא מחפשת בחורים ברחוב". קולה היה חד ומודגש ונשמע כנקישות מכונת-כתיבה—ההיפך הגמור מחזותה החמימה, המקרבת. לשמע תשובתה מיהר לבקש מענה הולם, ומה שמצא היה: "הבחורים שמסתובבים ברחוב זה אותם בחורים שאת יכולה למצוא במקום אחר". הבחורה הקדירה פניה. "בסדר", אמרה לו, "אבל לא בשביל זה אני יוצאת". "אז אם את רוצה", שב נסים להצעתו הקודמת בקול עייף, "אני יכול להזמין אותך לקפה ואנחנו יכולים לבלות ביחד". "למה שלא תציע את זה למישהי אחרת אם אמרתי לך שאני ממהרת?" "מפני ש...", פתח, ומיד עצר בלשונו, "חשבתי שאולי תרצי...", גימגם. "אתה בחור נחמד", אמרה לו כמסבירה או מחנכת, "ואין לי שום דבר נגדך (הוא התבונן בשערה הגולש בכבדות על גבה), אבל אין סיבה שתתחיל דווקא אתי". היה רגע ארוך של שתיקה עד שנסים פתח בסיבוב נוסף. "יש לך כבר חבר?" שאל. היא לא ענתה מיד, ואחר פתחה ואמרה: "תראה... איך קוראים לך?" "נסים", אמר, "נסים ימין". "תראה, נסים, למה אתה עקשן?" נסים שילב את ידיו מאחרי גבו ומתח כתפיו. "אם אני מפריע לך", אמר, "אז לא איכפת לי להסתלק, אבל אם את סתם עושה חנטריש אז את תסבלי מזה". היא נשאה אליו עיניים גדולות, תמהות, חרדות כמעט, אך הוא הביט קדימה, מתבונן כביכול בקצהו המרוחק של הרחוב. "אתה עובד?" שאלה אותו כעבור רגע, והוא כמו ננער מהזיה. השתומם פחות מהצגה השאלה מאשר מתכנה. "בטח שאני עובד", אמר, "למה שאני לא אעבוד?" "איפה?" שאלה. ב"תנובה", אמר לה, "בתשלומים..." וכמעט הוסיף: "אצל חצקל". "משלמים שם טוב?" שאלה, וקולה התרכך פתאום. "בטח משלמים", אמר במעין גאנה פצועה, אבל אחרי רגע הוסיף: "...לא, לא כל-כך טוב". "אני עובדת במתפרה", אמרה לו, "בשדרות או"ם". "וכמה את מרוויחה?" "יוצא לי איזה שבע-מאות נקי". נסים בוש להודות שגם הוא כגבר אינו מרוויח יותר והסתפק בהינהון. "אתה מרוצה בעבודה?" שאלה אותו, והוא פתח וסיפר על כל מסכת היחסים בינו לבין המנהל, וכשסיים נמצאו סמוך לבית-קפה והיא השתרכה אחריו פנימה בלי אומר ודברים.

נסים הזמין לעצמו נסקפה ואילו היא הזמינה קפה הפוך ועוגת-שוקולד. "את תשמיני מהעוגה", דאג להזהירה, אבל הנערה, שהתודעה בינתיים בשם חיה, רק ליהגה משהו לא-ברור על כל מיני דיאטות שהיא שומרת או אינה שומרת. איכפת היה לנסים שנערה שהוא יוצא עמה תירצה יפה וזאת על אף נכותה שכן היה זה ענין של כבוד בשבילו, והוא חזר ואמר ששוקולד זה משמין. אז חיה צחקה ואמרה שהיא לא תאכל עוד. "לא, ברצינות", אמר, "זה משמין", ושוב נענה בצחוק רם ועליו. מצא חן בעיניו שהיא צוחקת כך בעיניה המתוקות, מלאות-החיים, שנשקפה מהן אותה בינה המיוחדת לאנשים ששמחת חייהם לא נפגמה מעצבות בשל מיגבלה שנפלה בגורלם.

הקפה הכניס מעט עצבנות בנסים והוא דיפקק ברגלו על הרצפה כלחוץ בין כרעי השולחן ומבטו נעוץ ברחוב. חשב מחשבות. עכשיו שהשיג מה שהשיג חשב על דרכים נאותות להצגת ידידתו זו בפני אמו ומשפחתו. אמו עשויה לכעוס שהיא צולעת, וזה מפני שלא נתיסרה בייסורי בדידותו. היא לא תבין שאפשר לצאת גם עם צולעת שהיא יפה בלי לראות בכך השפלה. היא עלולה ללעוג לו ולכנותה בשמות כי היתה אשה פרימיטיבית. מילא, חשב, לפחות הערב נכונה לו הנאה אם יוכל למשוך אותה לאיזה ספסל בגן ציבורי ולנשקה על פיה. פה מתוק היה לה ושיניים צחות ונאות בתוכו, ועובדה זו דווקא גרמה לנסים מועקה קלה כי על-פי מראיה יווכחו האנשים לדעת שהוא יוצא אתה מפני שהוא פשוט מאוהב בה ואז יחשבו שבאמת לא היה ראוי ליותר מזה... אילו היתה לה מכונת או דירה משלה, היו חושבים שהוא ברנש-לענין ונוהג מתוך פיקחות.

נסים לא היה מורגל בשיחות ארוכות שכן בחור בודד היה ופרט לתיאור אירועים קטנים או בעיות שהציקו לו לא היו לו נושאים לשיחה, אבל חיה הצילה את המצב בשבילו שכן כיונה אותו בשאלות שעליהן היה יכול להשיב-לעתים מישירות ובררות ולעתים במהוסס.

הוא לא שירת בצבא. אביו היה זקן וחולה ומשפורתו הצנועה תמכה בביתם-זו היתה דרישתה של אמו אף שנסים עצמו לא היה שלם עמה. באשר לחברות, שיקר ואמר שאמנם היתה לו ידידה אחת בעבר הלא-רחוק אבל נפרד ממנה מפני שלא מצאו שפה משותפת. לא פירט בדברים וגרם לה לחיה שתשקע במחשבות. ביקש לנער אותה מהירהוריה והסביר שאותה ידידה היתה אנאלפביתית, והיא הצטחקה בעיניים שגשמר בהן צל של הירהור. "אתה חושב להתקדם בעבודה?" אמרה לו, והוא מיהר לשטוח לפניה את תכניתו לעבור קורס נוסף בהנהלת-חשבונות כדי לעלות בשלב אחד. "יתנו לי דרגה", הסביר, ונראה היה שהיא נהנית להימצא בחברת צעיר שאפתן שדרכו נהירה לו. "אני סתם תופרת", אמרה, "בקונפקציה. אין שום סיכויים להגיע פעם למשהו". דיבור מעין זה היה בניגוד לאפיה שכן הנכים נראו לו פתאום אמונים על הפגנת עליונות מתמדת. אחר-כך פנו לשיחה בנושאים פרוזאיים פחות. "אתה קורא ספרים?" שאלה אותו, ונסים הפתע להינכח שזה שנים שכח על קיומם של ספרים. וכי מה צורך יש בהם?... "אני מסתכל

בטלביזיה", אמר לה. "וסרטים?" "לפעמים כן. לפעמים אני הולך לראות סרט", והוא זכר את הסרט האחרון שכמעט לא ראה אותו מפני שכל הזמן ניסה להצמיד את רגלו אל רגלה של איזו אשה מבוגרת שהיתה שם בחברת בעלה. "או איך אתה מבלה?" "שאלה. "לא הולך לדיסקוטק?" לא, הסתבר לו שגם לדיסקוטק אינו הולך. "אקח אותך פעם לדיסקוטק", הבטיח, והשתומם לשמוע אותה אומרת שהיא מאד אוהבת לרקוד, אבל נמנע מלברר איזה סוג של ריקודים היא אוהבת. אותו ערב לא עשו דבר מפל שציפה לו. הישיבה בבית-הקפה התארכה וחיה חששה שהוריה ידאגו אם היא תאחר לשוב הביתה. "גיפגש מחר", הציעה, והוא מצדו הוסיף את השעה והמקום.

למחרת היום נפגשו סמוך לקולנוע "ארמון" בפתחו של בית-קפה, אבל העדיפו להשתרך בחוצות העיר ולא נכנסו פנימה. "אתה תכעס אם אני אבקש משהו?" "שאלה חיה וביקשה פלאפל. נסים קנה לה פלאפל אבל היה מודאג ממראה ירכיה שתפחו מחוסר-תנועה משך רוב שעות היום. חשש שתשמין מאד בנוסף לנכותה. בהמשך דרכם סיפרה לו מיזמתה שאצלה הנכות היא מלידה. "יש לי רגל קצרה", הסבירה. נסים חשב שאולי טוב היה לו נגרמה הנכות מתאונה, אולם משגמלך בדעתו הקלה עליו דווקא עובדה זו עצמה שכן כך ברא אותה הטבע והריהי עשויה מיקשה אחת. "לפחות איננה מנותחת בכל מיני מקומות", חשב. הם ישבו על ספסל ליד בית-הקרנות סמוך למקום בו פגש בה לראשונה, והוא הביט כמודאג בספסל עליו ישב אז מפני שזכר מה שהיה רע בעיניו קודם לפגישתם. הם דיברו על זמרים ותקליטים ונסים הופתע לשמוע כי יש לה תקליטיה ובה חמישים או ששים תקליט. מסתבר שאת מחצית משפורתה היא מוציאה על כך. "אני אין לי תקליטים", הודה, וכמי שמורגל בטרוניות צודקות העשויות להקל חזר וסיפר שהוא תומך יחיד כמעט במשפחתו. הדברים לא מצאו אוזן קשבת. חיה היתה בת טיפש-עשרה, עליזה וקלת-דעת, ונמנעה מדיבורים שיש בהם מרה. "למה אתה תמיד רציני?" "שאלה אותך, והוא חייך במבוכה, מופתע מהרגשת-פתאום שחיוכים טובים זרים לו ועולים על שפתיו במאמץ. היא פיטפטה הרבה וצחקה עד שנגרז. "אתה אוהב בדיחות גסות?" "שאלה אותו והוא, כלאחר-יד, פטר אותה בלאו. "אתה איש עצוב, נסים", הניחה ידו על שכמו ונגעה בלחיו. משלא הגיב במהירות הדרושה, השיבה ידה אל חיקה ועיניה ננעצו אי-שם הרחק. שעה ארוכה שתקה בעוד הוא מתבונן בצדודיתה וממשש ידיו בנסיון ליצור באמצעותן קשר חדש. כשנפנתה אליו, צחקה: "יש אצלנו אחד משה, איזה מספר?" "מה הוא עושה שם, המשה הזה?" "היא סקרן לדעת. "סוחר חבילות". "אני מנהל-חשבונות", קבע בבלי דעת, וחיה הסבה פניה ממנו בחיוך של תמהון. "אז מה אם אתה מנהל-חשבונות?" אמרה בלעג. "אפשר לחשוב שאתה המנכ"ל". משקמו משם פנו ונכנסו לבית-קפה סמוך שמכרו בו גלידה. נסים נהג ללקק את הגלידה מן הכפית בלשון משורבבת כמי שאינו מורגל באכילתה ותוך כך גולה זו על סנטרו-והדבר הצחיק מאד את הנערה. משיצאו משם כעבור שעה כיון את צעדיהם אל גן-הזכרון, אך משהגיעו

לפתח הגן סירבה להיכנס. "אנחנו לא מכירים הרבה זמן", אמרה לו, "ולא יפה שנהיה בחושך". היה בכך משום ניגוד לעזות-הרוח שאיפיינה את טבעה כפי שהכירו. נסים כבר החל להתחרט על ההוצאות שגרמה לו. כמעט ביקש להטיח בפניה: "בשביל מה הזמנתי לך גלידה?" משהתעקש להיכנס החלה להתרחק והשאירה אותו עומד על מקומו בידיים פשוטות. אט-אט נכנע והחל להיגרר אחריה. "אז תגידי", אמר לה כשהפסיע לצדה, "את מוכנה להיות החברה שלי או לא?" היא דממה בראש מורכן. "מה זה אצלך 'חברה' אני לא יודעת", אמרה כשהתאוששה. "אצלי חבר זה לא רק אחד שרוצה לשים ידיים בכל מיני מקומות". נסים חש עצמו עוזב ונכנע לגורל מר שהשתלט על חייו. הם דממו עד לפינת רחוב הנביאים. כשהגיעו לתחום המואר הרימה ראשה אליו בחיוך. "אל תכעס", אמרה לו, "אבל אני צריכה קודם לברר כמה דברים עד שאהיה בטוחה". "הנשים האלו...", חשב. "אני צריכה לדעת למה אני נותנת, שזה לא יהיה סתם-ככה, נכון?" "הה?" "בהה אליה. 'נפגשנו במקרה ואני צריכה לדעת אם אני באמת אוהבת אותך', הסבירה. "אז מה, אני סתם יוצא אתך?" התריס. "אני לא יודעת מה אתה חושב, אבל אצלי זה לא פשוט..." מחוסר-אונים שמטו כתפיו וגבו. "ומתי תדעי?" שאל. היא הביטה בו בבון, ואחר-כך אמרה: "מתי שגם אתה תדע". לאטה פנתה במעלה הרחוב ונסים השתרך לצדה. כשהגיעו לקטע סואן אמרה לו: "אתה יכול לשים עלי יד..." והוא מיהר וכרך את זרועו על כתפיה מתוך תחושת רוממות. במאוחר יותר נטל לו יתר חירות והיה מחליק באצבעותיו על מיפתח חזה. כשחזר אותו ערב הביתה היה מלוהט וחנוק יותר מאי-פעם והתרוצצו בו הרבה תחושות ומחשבות שלא ידע על קיומן עד אז.

הפגישות עם חיה התנהלו כסדרן ארבע או חמש פעמים בשבוע. כיסו התרוקן אך עולמו התמלא ואמו כבר הספיקה לפטפט עם שכנות ומכרות על-אודות ארוסתו של בנה. הללו התעניינו בסדרי החתונה והדיוור, אף כי נסים עצמו מילא פיו מים וסירב לומר דבר וחצי דבר על טיבה של הנערה, ובלב אמו התעורר חשש שהמדובר באיזו מופקרת. היא ביטאה חשש זה, ונסים התאמלל עד כי לא מצא ניחומים אפילו על חזה הרך של אהובתו. למותר לציין שמרחב הנגיעה של ידיו התפשט ממילא על כל חלקי גופה של חיה, אולם באינסטינקט של אוהב מנע עצמו מלבוא אל מקור התאנה כדבר המובן-מאליו, כאילו ביקש לשמרה מלשון-הרע של אמו, שארפה מספיק לקיצור מרחקים ולקפיצות-דרך. בקנאות ביקש לשמרה מפני עיניו המלוכלכות של כל מי שהכיר, ואיש לא היה ישר בעיניו. דומה היה שפל אחד ואחד מסוגל להטיף ארס באזנה-פיתויים, נכלים, דברי-הבאי וגסויות. דומה היה שהוא מאזין לכל רחשי-לבה, לכל המגיע את גלגלי עיניה, ומעקב זה מתח את עצביו. הוא ידע שהסכס-גישואים פשוט עשוי לבטל מיתח מתמיד ומיותר זה מכל-וכל.

פעם הזדמן לו לשוחח עליה עם אביו. הזקן ישב על כיסא-נוח במרפסת בשעת ערב מוקדמת והיה שרוי בנימנום. מדי-פעם היה מאבק את חטמו בטבק-הרחה

ומתעטש. נשבה רוחיים קרירה ונעימה ונסים חש משום-מה צורך לדבר אל הזקן ולגרום לו מעט נחת שכן קירבתם הנפשית היתה רופפת—אולי בגלל המיתח המתמיד—מיתח-עבודה ומיתח-תאנה ששלטו עד אז בחייו של נסים ולא איפשרו לו להתבונן סביבו. "אני חושב להתחתן", פתח ואמר, "אתה שומע, אבא?" הזקן נפנה אליו מבוהל. "מה?" "אני חושב להתחתן, ואני רוצה לגלות לך משהו." "מה?" "זאת שאני רוצה להתחתן אתה היא בעלת-מום". פני הזקן לבשו תמהון, אולי לא בגלל הדברים עצמם כמו בגלל העובדה שבנו הצעיר מוצא לפנות אליו בעניינים כאלה. "אני לא רוצה שאמא תדע מזה. אל תספר לה". האב משך בכתפיו הרופפות. "מה יש לה", שאל, "צולעת?" "כן". "אז תתחתן", אמר לו האב. "תחיה כמו בן-אדם, יהיו לך ילדים ואשה. היא תכין לך אוכל, תכבס, תנקה את הבית..." "אתה אהבת את אמא לפני החתונה?" שאל נסים בסקרנות-פתע. הזקן הצטחק. חוטם קצר ודק היה לו בפניו הקטנים, השמנמנים, וחלק ניכר משיניו הקטנות שרדו באורח-פלא. "אני אפילו לא ראיתי אותה", אמר. נסים נתפס להירהורים ועקר ישיבתו משם. נכנס לחדרו וסגר את הדלת אחריו. הוא לא הבין הרבה בטיבם של אותם גלגלים המניעים את החיים—נראה היה לו שהם שייכים לאנשים אחרים המבינים דברים פשוטים כמו אהבה, הנאות גוף והנאות רוח. ידידותו עם חיה הטילה אותו לתוך עולם שגם קורס להנהלת-חשבונות לא יעזור לו להבינו כראוי. האחרים אוהבים בפשטות ומבצעים בפשטות דברים אחרים כמו קניות בסופרמארקט או ניהול שיחה בענייני מכוניות ומדד-המחירים לצרכן. "גם אני אדע הפל", עודד את עצמו וראה בזה אתגר המצריך שקידה שמטרתה לחייבו לקלוט דברים, לטחנם ולעפלים. "יש אנשים שקשה להם לתפוס..." מישחו כבר אמר לו משפט זה, והוא הורגל בכך שהדברים נעשים בזיעת-אפיים ובאימוץ השכל. עד שנקעה נפשו מעולם-ומלואו החל להכין עצמו למקלחת כי אותו יום עמד להיפגש עם חיה. כאשר יצא מפתח המקלחת, שהיתה סמוכה לדלת-הפניסה, שמע את אביו מספר לאמו: "הוא אומר שהיא בעלת-מום. צולעת". האם זרקה בנסים רטוב-השער ולבוש-הלבנים מבט של תמיהה ופחד נעלם. עיניה קיפחו את ברקן. היא לא אמרה דבר ופנתה אל האב כממשיכה בשיחה אחרת. אחר לחשה בלהיטות: "ומה אמרת לו?" הזקן המופתע משך בכתפיו: "מה איכפת לי אני?" האם פנתה בעקבות נסים, שהיה מסתרק בחדרו מול המראה. "תראה, נסים", אמרה לו, "אתה כמו כולם. אתה לא נכה". נסים עמד בשתיקתו אבל התנשם בכבדות. "היא ממשפחה טובה?" שאלה האם, הברק שב וניצת בעיניה. נסים שתק. "אני לא איכפת לי עם מי שתתחתן, אולי יש לה כסף, אולי היא עשירה..." נסים הפנה אליה ראשו באטיות וכלא חיוך בשפתיו. הוא היה מבודח למראה התמורות שחלו בגישתה. האם רצה למטבח לפני שיישרף לה האוכל. הוא חש עצמו נינוח. לבש בגדיו וישב להתגלח במכונה חשמלית. היתה שעת-ערביים. קרני שמש שחדרו בעד חרפי התריסים ותחושת הקלות שהעניקה לו המקלחת השפיעו עליו לטובה. שאננות ירדה עליו וכשחזרה האם מן המטבח לא העזה לדבר באותו נושא והלכה ישר למרפסת בה קילפה תרמילי

אפונים. גם בשבתו באוטובוס שהסיעו העירה חש עצמו קל ונינוח לקראת הפגישה עם חיה. בהמשך הנסיעה צייר לעצמו את דמותה וגופה לא אמר לו דבר משום-מה. אחוריה הרפים לא הסעירו את דמו כרגיל, והוא החל לתהות ברצינות אם עודו אוהב אותה. ביקש לבחון את יחסו אליה. משום-מה חש מחנק כאילו נלחץ גרונו בין ירכיה הכבדות. שוב לא שפתיה הן שדיברו אליו, אף לא עיניה מושחרות-הריסים ולא שיערה הכבד, אולי אף לא צליעתה הקלה. היא עצמה עמדה לנגד עיניו חסרת-תואר. קול בלבו לחש לו שאין אוהבים בחורה מפני שטוב להתערסל על גופה בגן ציבורי, והוא תמה אם הריקנות שחש בקרבו כלפיה תישאר בו דרך-קבע. ניסה ללבות את אש תאוותו ולא היה לו דבר להיאחו בו זולת אותו דבר שאליו לא ההין קודם ליקרב. הבין מעצמו כי איולת היא לעשות זאת ומוטב לו להשאיר לה את בתוליה בשביל מישהו שיאהב אותה יותר ממנו.

כשקרבה בצליעתה חש לאחוז בידה אולם לבו מיאן לשקר. חסר היה בה משהו והוא ידע היטב שאותו משהו חסר בו עצמו. תמה לפשר התמורה שפן יפה היתה כתמול-שלשום. חבוקים הלכו לאורך רחוב-הנביאים בדרכם לרחוב-הרצליה שגם שם גן קטן בו נהגו לבלות. שתיקה עמדה ביניהם משום-מה כל הדרך. כשהגיעו לפינת הרצליה פתחה וסיפרה לו בקול צרוד כמו לאחר התיפחות שבן-דודה הגיע מפרס. משהו בידיעה תמימה זו הלם בו והוא גרתע הצדה. "איזה בן-דוד?" שאל. "לא סיפרתי לך כי בעצמנו לא ידענו שהוא יבוא. הוא הגיע באופן פתאומי." "מתי?" "היום בבוקר", אמרה לו, "באווירון". תחושת בעלות הדליקה אורות אדומים בהכרתו. בעיני רוחו שב לשבת בודד ועוזב על אותו ספסל בבית-הקרנות. "מה-פתאום הגיע? מי זה בכלל? מה הוא רוצה?" "שום דבר", אמרה חיה, "סתם בא לארץ. אולי יישאר ואולי לא. אף אחד עוד לא יודע. אפילו לא הוא עצמו". "ולמה שתקת כל הדרך?" "סתם..." ממבטה המושפל הבין כי רומה. אין ספק שאותו בן-דוד בא לקחתה לו לעצמו. אבל נסים לא היה מוכן לוותר. לאחר הפסד כזה במערכת חייו יידרדרו נדבכים אחרים. הפסד אחד כזה והוא אבוד. הוא פסע מהורהר וקודר. חיה הבחינה בתמורה וביקשה להפיג את המיתח בפיטפוטים עליזים אך לא נטתה להבטיח מאומה. "הבן-דוד שלך נכה?" שמע עצמו שואל. משקלט את ארשת-פניה חשש כי תטיח סטירה או אגרוף בפרצופו. "תפסיק לדבר שטויות...", סיננה. כאשר הגיעו לגן ונחו על הספסל ביקשה שלא ידברו עוד באותו ענין. נסים התפתה להאמין שאמנם חלפה הסערה מעל לראשו ושמיו מתבהרים-ואמנם בהירים היו מאד מעל אותה פיסת רקיע שנשקפה בין הצמרות. אותו לילה כשהיה לבדו בחדרו חש פתאום צורך עז לקרוא שירים, צורך שלא נודע לו קודם מעולם. את ספרי השירה שגותרו מתקופת לימודיו בבית-הספר התיכון בו למד שנתיים מכר בחנות ספרים משומשים ועתה בהה אל התקרה האפלה בעיניים קרועות לרווחתה. עדיין לא ידע אם אמנם הוא אוהב אותה וכבר היא עומדת להילקח ממנו. קם ממיטתו וחיטט במגירות שונות בארונות שונים עד ששלה פיסת נייר ועליה כתב את החרוזים הראשונים, ואולי גם האחרונים, שכתב בימי-חייו:

כל זמן שאת בזרועותי
 אני חי,
 אבל למען האמת
 אני מת.

יותר לא העלה דבר מתוכו ושעה ארוכה היה משרבט קווקוים סביב השיר. לא היה זה שיר טוב בעיניו ומשום-מה דיכא אותו הדבר, אבל הוא התנחם בעובדה שאיש מלבדו לא יקרא את החרוזים. מכל-מקום, לא זילזל בהם וטמן את הנייר באחת המגירות. רק לאחר זמן חש במלוא רצינותם של הדברים שכתב ובלפו תהה אם שאר המשוררים חשים כמוהו כשהם ניגשים לכתוב שיר, שאם כן הרי הם אומללים בדיוק כמוהו.

עברו יומיים עד שנפגשו שוב. יומיים הסתובב מתוח ודואג. שוב לא עינה את עצמו בשאלה היסודית אם הוא מאוהב בה באמת—די היה לו להעלות בדמיונו אותו בן-דוד פרסי שבא לחטפה עמו למטוס כדי שיחוש באבידתו. כאשר למחרת היום נסע באוטובוס למקום-עבודתו גיסה—בגלל אי-הבטחון ביחסיו עם חיה, ובעיקר כדי לבחון באיזו מידה עודנו שלומיאל בכל הנוגע לנשים—להתחיל עם נערה צהבהבה ודקת-גיזרה שישבה לידו, ונענה בבוז. לא עזרה לו קלות-הדעת שניסה לשוות לנסיגונו. הבחורה תפסה מיד—כך חש, על-כל-פנים—את המסכנות המסתתרת מאחרי נסיון מטורזן זה. ייאוש ואכזבה תקפו אותו בעבודה. שעה תמימה כוסס את ציפרניו בשבתו לפני השולחן ובסופו של דבר, מתוך השלמה, ניגש אל טלפון-החוץ וצילצל אל המתפרה. קולה של חיה היה עליו וצלול ולא גילה דבר. היא רק סיפרה שמחרתיים יבלו שניהם יחד עם בן-דודה. נסים לא מחה ורק הניח את השפופרת מהוסס ומהורהר. "אם הוא יבלה ביחד אתנו", חשב, "זאת-אומרת שאנחנו נחשבים זוג". ירדה עליו שלנה, שלאחר-מכן הופרעה בגלל דין-ודברים שהיו לו עם יחזקאל וייסקופ, הלוא הוא "חצקל" המנהל. הלה כעס עליו בגלל נקודה שהפכה חמישים לירות לחמש-מאות. נסים הודה בהבדל שבין הסכומים אבל טען, ובצדק, שהמדובר בסך-הכל בנקודה... "אם לא הייתי מסתכל במקרה בתלוש ורואה את זה, היו זורקים אותי לבית-הסוהר", זעם וייסקופ וניגב את מצחו בממחטה מקופלת, "מה זה ? ! ! ?" "תמיד אתה נגדי...", התלונן נסים נכאים. בהמשך אותו יום נתקו חושיו של נסים כדי-כך שחשש פן שוב יעשה טעות כלשהי וביקש מווייסקופ רשות ללכת הביתה בגלל כאב-ראש. הלה שמח להיפטר ממנו. בבית הכינה לו אמו כוס לימונדה חמצמצה וממותקת במיוחד שאותה שתה בשכבו במיטה כתרופה נגד כאב-ראש, בחילה וכדומה. נראה היה שידעה, פחות או יותר, את סיבת מיחושיו ולכן באה והתישבה על-ידו בפאת המיטה וניסתה להוציא מפיו וידוי כלשהו. "היא עושה לך צרות?" "מי?" "הבחורה". "איזה צרות?", רטן, "מה-פתאום צרות?" האם החרישה רגע קל. "היא רוצה להתחתן?" "לא יודע". האם הביטה בו בתמהון. "מה זה לא יודע? מי צריך לדעת, אני?" "תעזבי אותי בשקט", ביקש, אך מתוך נימת קולו ידעה

שדווקא עכשיו עליה להימצא לצדו. האריכה שתיקתה ואחר־כך שאלה: "אתה אוהב אותה או סתם־ככה?" נסים הבין שזה רגע של אמת ושהה הרבה עד שהשיב כשהוא מטלטל את ראשו על הכר בחוסר־מנוחה. "אני לא יודע..." אמר לבסוף. "אז תיזהר", אמרה האם, "שלא תכניס אותה בהריון..." נסים גיחך לעצמו, משוקע בהירהור שניקר במוחו זה זמן־מה. "את בכלל לא אהבת את אבא כשהתחתנתם", אמר. משום־מה נראה לו כי זו סיבת קיומו הטפל וחייו התפלים. האם, כחושה וכהה, חשפה כמה שיניים צחורות וצחקה. "מאיפה אתה יודע?" "עשו לכם שידוך, וזהו. וזה מה שאת רצית לעשות גם לי". "אתה טיפש", אמרה לו צוחקת. "אני אהבתי מאד את אביך". "הוא אמר לי שלא ראה אותך בכלל". "אבל אני ראיתי אותו. עוד כשהייתי קטנה חלמתי עליו. כשגדלנו הייתי מסתכלת בו מן החלון כל פעם שהיה עובר למטה, רק הוא לא ראה אותי. הוא לא ראה שום דבר בחיים שלו, אפילו את הכסף כשהיה מתגלגל ברחובות. תמיד היה הראש שלו בעננים. אבל אני אהבתי אותו... היו לו עיניים יפות..." היא פנתה לרוץ למטבח לפני שיישרף האוכל, ונסים חשב על כך שדברים גדולים יכולים להתרחש גם בחייהם של אנשים קטנים כמו הוריו. האם חזרה מן המטבח והתישבה לידו מהורהרת בלי לפצות פה. לבסוף אמרה: "אין דבר. אפילו שלא ייצא מהבחורה הזאת שום דבר, אני אמצא לך מישהי". אותו ערב נשאר בבית וצפה בטלביזיה וכשהיה מעיף מבט באביו הקטן ובאמו הפחושה הבין שגם הדברים הפשוטים אינם כה פשוטים למעשה, ושרק בסרטים אפשר לפעמים לחזות את הסוף.

ביום־המחרת בערב מצא את חיה ובן־דודה מפרס מחפים ברחוב־הגביאים במקום בו נהגו תמיד להיפגש סמוך לפתחו של בית־הקפה "גן־ארמון". באמצעות חיה התוודע אליו בן־הדוד בשמו: יעקב. היה זה ברנש גבוה בעל צורה נאה שגון עורו חורורי. עיניו ושערו השחורים שיוו לו חיות רבה. הוא הירפה לדבר עם חיה פרסית, נהג להעיר בשנינות על כל שראו עיניו, ובלי הרף ערך השוואות בין העיר הישראלית לבין טהראן. חיה הירבתה לצחוק לשמע הערותיו, שאותן תירגמה מיד לעברית, וגם נסים נאלץ לשתף עצמו בצחוקם. הברנש היה מבריק באמת וחיה לא הסתירה את הנאתה ממנו עד שהיתה טופחת על גבו או אוחת בבלי־משים בכף־ידו הארוכה. ניכר היה במבטיה שהיא מאוהבת בו, אולם נסים היה בטוח מפני פגיעתו—היה ברור לו שאין לזה ענין בשפמותה לקחתה ממנו, וכמעט חש השתתפות בצערה. מכל־מקום ראה עצמו באותו צד של המיתרס בו נמצאו חסרי־הברק, הנכים והאומללים למיניהם. הוא פסע לצדם, שקוע במראה עיניו המשוטטות סביב, מופרע מדי־פעם מפרצי דברים ששטפו־עברו על אזנו, מהנהן בראשו, מחייך או צוחק. משאלות ששאל אחרי שנשאל הוא עצמו למעשיו התברר שהברנש סיים לא מכבר את לימודיו כטכנאי־מטוסים והוא מברר אפשרות להתישב בארץ. הוא היה רווק בן עשרים־ושלש, אף כי נראה מבוגר יותר. אותו ערב בילו השלושה בבית־קפה בו הזמינו גלידה־"ספשל" על חשבון בן־הדוד, בן למשפחה עשירה, כפי שסיפרה חיה. כשחזר נסים אותו לילה הביתה חש בטחון מלא בבעלותו על

חיה ויותר מכן—שלוות־נפש רבה. לפתע גילה שהיה מוכן לבלות עמה את כל ימיו עלי־אדמות בלי להתיסר בשאלות על משמעות האהבה. בעצם, נכסף להימצא עלי־ידה. הוא חש היטב בריגשה שמילאה את חוזהו ואיימה לצבוט את לבו. אהבה מענגת היתה זו ולא מגורה.

עם בוקר התקשר אליה, מבקש לטפוח על גבה, כביכול, דרך קירבה וחמימות, באמצעות הטלפון. אותו יום אפילו החשבונות עלו בידו יפה וכמעט לא טעה אף באחד מהם. כשיצא מן המשרד עם תום העבודה והלך כברת־דרך עד לתחנת־האוטובוסים התבונן בדברים שלא עמד קודם על קיומם—עצי ברושים ואקליפטוסים, אבני־שפה ואבני־חומה, בתים זהובים וכבישים עליהם געו מכוניות ססגוניות, ומסעדה אחת או שתיים—גוף נסוך שלוות אחר־צהריים קיצית המצפה זה זמן־מה לבוא הסתיו. לפני עלותו לאוטובוס קנה עתון וקרא בו הרבה ידיעות קטנות וגדולות. ראה שפוליטיקה היא ענין מסובך ומשעשע, שמספורט אפשר להתלהב, ושהידיעות השונות על מעשי־פלילים הן רבות־מיתח וענין. אותו יום החל לקרוא ספר בלשי של אגאתה כריסטי ולפנות־ערב יצא לטייל, מתון ושוקט, ברחובות הרובע.

שלוותו לא ארכה. כשצילצל אליה למחרת בבוקר למקום־העבודה התברר שלא הופיעה שם ואף לא מסרה את סיבת היעדרותה. נסים צילצל שוב בשעה מאוחרת יותר וקיבל אותה תשובה עצמה. מכינן שלא היה טלפון בביתה של חיה לא יכול היה ליצור אֶתה קשר. אף כי ידע את מקום מגוריה, שהרי הירבה ללוותה לשם, לא העז לתכנן ביקור בביתה לפי שלא הוצג קודם בפני הוריה. תחושה פנימית הטרידה את מנוחתו אף שידע כי היעדרות של יום אחד מן העבודה והיעדר קשר כתוצאה מכך אינם ענין נדיר, בסופו של דבר. לבו שלו, מכל־מקום, ניהל נגדו משחק של בטחון ודאגה חליפות. שעות העבודה אָרכו עליו ואף קיבל גזיפה מחצקל, שהתלונן על שחצי יום הוא מבלה במזנון בשתיית קפה. לא היתה זו טענה מדויקת שכן לא בילה במזנון יותר משעתיים. אולם אותו מעשה חזר ונשנה גם למחרת בבוקר, כאשר הודיעו קולה של אחת הנערות במתפרת שוב כי חיה לא הופיעה לעבודה אף לא התקשרה. הפעם ידע כי שיטו בו. אין כוונתה אלא להפסיק את היחסים ביניהם למען אותו בן־דוד פרסי. תחילה חשב שעוד באותו יום יגש לבקרה בביתה כדי לברר דברים לאשורם, אולם משהירהר בענין תוך כדי חישובי השכר שהתיגע בהם עלה בדעתו שמא אין המדובר אלא בתרמית פשוטה—אין היא ניגשת בעצמה לטלפון והיא מוסרת את הודעתה הפוזבת באמצעות אחת הנערות. בטוח היה שהשערתו נכונה—וכי מדוע לא תדאג להודיע למקום־העבודה את סיבת היעדרותה? אולם עד שהספיק לטפס טכסיס כלשהו שיכריח אותה לגשת ולהרים בעצמה את הטלפון, נתבקש הוא עצמו לשיחה טלפונית. קולה רעד מהתרגשות בדברה וניפר בו מיתח רב. "נסים", אמרה לו, "רציתי להיפגש אתך אבל החלטתי לעשות את זה בטלפון". "מאיפה אַת מדברת?" ביקש לברר. "לא חשוב", אמרה לו, "מטלפון ציבורי. נסים, אתה שומע?...". והיא סיפרה לו סיפור ארוך ומבולבל

שכמו גלקח מעלילתו של סרט תורכי, לפיו היא מאורסת מילדותה לאותו בן-דוד ומיועדת לו לאשה. נסים לא נתן אמון אפילו במלה אחת—הוא הכיר בדיות מסוג זה שקיבלו השראתן מרומנים זעירים וממעשים שהתרחשו בימי סבתא. הרגיזה אותו העובדה שבעיניה או בעיני משפחתה הריהו פתי המסוגל להאמין לסיפור מסוג זה. עם זאת שיער שענין ביקורו של בן-הדוד תוכנן בידי המשפחה למטרה זו עצמה זמן-מה קודם להיפרותה עם נסים. שעות וימים הוא לא פסק מלהרהר בענין אחרי שהניחה מידה את השפופרת מבלי שתטרח אף לשמוע את תגובתו, אבל אותו יום עצמו נשאר במשרד עד תום שעות העבודה והשתדל מאד שלא לטעות אף באחד מחישוביו. חשוב היה לו שלא לערער את מעמדו במקום-העבודה ולהוכיח לעצמו שהוא מסוגל לעבור קורס מתקדם בהנהלת-חשבונות. הרבה הירהר במעמדה של חיה, התופרת הנכה, כאשתו של טכנאי-מטוסים יפה-תואר. חשש שמא אותו ברנש יראה בה יצור נחות שנכפה עליו בתוקף קירבה משפחתית ויתעמר בה. עם זאת אפשר היה לצפות שקירבת-הדם שביניהם תמנע אפשרות כזאת. אשר לו עצמו, הרי שיצא מנוצח ממערכה מכובדת ועדיין נותרו אפשרויות נוספות לפניו.